

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Професійний розвиток педагога

*Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
"СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ:
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ",
присвяченої 75-річчю
Рівненського державного гуманітарного університету
26-27 листопада 2015 року*

Рівне
Видавець О.Зень
2015

УДК 373.3.011.3-051:005.336.5

ББК 74.204.2

П- 84

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 15 від 26 листопада 2015 р.)

Програмний комітет:

- Постоловський Руслан Михайлович** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;
Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор РДГУ – заступник голови оргкомітету;
Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;
Сілков Валерій Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету РДГУ;
Колупаєва Тетяна Євстафіївна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедрою педагогіки початкової освіти РДГУ;
Бричок Борис Павлович – кандидат педагогічних наук, професор;
Шевців Зоя Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент;
Бричок Світлана Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент;
Яковишина Тетяна В'ячеславівна – кандидат педагогічних наук, доцент;
Боровець Олена Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент;
Гудовсек Оксана Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент;
Міщених Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент;
Веремчук Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Рецензенти:

- Невмержицька Олена Василівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної та дошкільної педагогіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету

Професійний розвиток педагога. Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції “Сучасний вчитель початкових класів: досвід та перспективи”, присвяченої 75-річчю – Рівне: О.Зень, 2015.- 182 с.

ISBN 978-617-601-142-2

У матеріалах II науково-практичної інтернет-конференції подаються статті викладачів та студентів Рівненських вищих навчальних закладів, статті та конспекти навчальних занять вчителів загальноосвітніх шкіл. Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки.

Матеріали розраховані на викладачів, вчителів та студентів психолого-педагогічних спеціальностей.

*За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей.
Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.*

ISBN 978-617-601-142-2

© Автори статей, 2015

тембру проходило по-різному. Найбільш уважно до нього поставилися лише в 19 ст.. Тембр став невід'ємною частиною мови музики. Кінематограф дав відчуті свіжість і незвичність тембрових характеристик, основаних іноді навіть на спотворенні реального звучання.

Кіномузика, зберігаючи основні засоби виразності музичного мистецтва, використовує їх не завжди традиційно, досить часто акцентуючи окремі елементи мови музики і виводячи їх на перший план. Кіномузика ввбирала в себе, навіть на рівні засобів виразності, специфіку екранного мистецтва, що достатньо вплинуло на всі, без винятку елементи: характер тематизму, своєрідність мелодичної побудови, метроритм, темп, гармонію, тембр, інструментальність.

Кіномузика, на відміну від традиційних програмних творів, таких як балет чи симфонія, більш жорстко підкоряється концепції фільму. Музика кіно дискретна, фрагментарна і майже завжди мозаїчна. До мозаїчності музичного матеріалу в кінематографі приводить швидка зміна дії, явищ, психологічного стану, часта зміна часових та просторових границь.

Мозаїчність кіномузики більш усього проявилась у німому кіно, музичний супровід якого, як правило, був результатом монтажу популярних уривків класичної, естрадної, народної та салонної музики. При цьому звуковий ряд представляв собою нерозподілений музичний потік, що розвивався практично незалежно від драматургії зображального ряду, хоча і досить синхронно стосовно кінематографічного руху та емоційної атмосфери.

Музиці перших звукових фільмів також була властива певна мозаїчність, але в цьому випадку вона ставала більш органічною і художньо значимою. Введені в структуру фільму звук і музичний матеріал отримали естетичне осмислення. Мозаїчність музичного ряду виявилась в прямій залежності від драматургії розвитку зображувального елементу кінообразу. Кіномузика отримала нові можливості й нові межі, вона повинна була перебороти свій зв'язок із театром та німим кіно. Музика здавна тяжіла до союзу з іншими видами мистецтва: з поезією - у пісні і романсі, з драмою – в опері, з танцем – в балеті. Музика в кіно стала ще одним новим типом синтетичного мистецтва. Поступово кінорежисери стали розуміти специфіку нового мистецтва, що стало невід'ємною частиною кінематографа.

Кіномузика формує емоційний простір в часі сприйняття фільму, створюючи умови для співпереживання. Коли ми закінчуємо перегляд того або іншого фільму, музика залишає незабутній шлейф емоційного сприйняття.

Удосконалення смаків та форм активності молоді сьогодні вимагає наполегливої виховної роботи з підростаючим поколінням. Усвідомлення майбутніми педагогами ключових моментів зазначеної теми повною мірою сприятиме не тільки такій роботі, а й піднесенню ролі мистецтва, зокрема музики, в суспільному житті.

Список використаних джерел

1. Горпенко В. Г. Архітектура фільму : режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища. В 5 т. / Горпенко В. Г. — К. : ДІТМ, 2000. - Т. 3. Монтажна архітектура фільму; Ч. II. Сюжетотворення. — К. : ДІТМ, 2000. — 145 с.
2. Рязанцев Л. В. Звукорежисура: навч. посіб. / Л. Рязанцев. — К. : ДАКККиМ, 2009. — 144 с.
3. Хальгельдиева И. Г. Музыка: театр, кино, телевидение. — М. : Сов. композитор, 1991. - 156с.

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ УЧИТЕЛІВ

Сарнавська Оксана В'ячеславівна,

к.філос.н., доцент,

кафедра філософії,

Національний університет водного господарства та природокористування

Яковичина Тетяна В'ячеславівна,

к.пед.н., доцент,

кафедра педагогіки початкової освіти,

Рівненський державний гуманітарний університет

Актуальність дослідження зумовлена реформуванням загальної середньої освіти відповідно до Законів України „Про освіту” (1996), „Про загальну середню освіту” (1999), Державного стандарту початкової загальної освіти передбачає переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня, формування різних видів його компетентностей. У методичних рекомендаціях „Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи” (2002), розроблених Міністерством освіти і науки та Академією педагогічних наук України, визначається необхідність підвищення рівня комунікативної компетентності школярів з огляду на наявність відповідного соціального замовлення та особливостей оволодіння мовою як засобом спілкування, мислення, пізнання, що є складовою багатокомпонентного змісту початкової загальної освіти. Ефективність вирішення окресленої проблеми значною мірою залежить від рівня готовності майбутнього вчителя початкових класів до удосконалення комунікативних умінь і навичок.

Отже, модернізація професійної підготовки майбутніх учителів передбачає підвищення не тільки теоретичного рівня знань студентів, а й удосконалення практичних комунікативних умінь та навичок, необхідних для навчання школярів початкових класів, розвитку їх самостійності, інтересу до створення власного комунікативного простору. Однак інтегративна природа комунікативної компетентності вимагає відповідного науково-методичного забезпечення та системного рівня дослідження знання щодо її формування у процесі здобуття фахової освіти, яка на сучасному етапі не відповідає зростаючим вимогам держави та суспільства до розвитку особистості школяра як рівноправного суб'єкта комунікації.

Основні теоретичні напрями нової стратегії фахової підготовки студентів вищих навчальних закладів, прикладні проблеми освітньо-педагогічної прогностики активно розробляються науковцями: О.Абдуліною, О.Антоною, Г.Васяновичем, С.Вітвицькою, Н.Волковою, О.Дем'янчуком, О.Дубасенюк, С.Лісовою, Н.Ничкало, А.Сбруєвою, С.Сисоєвою, Н.Сидорчук, Л.Онищук, Л.Хомич та ін. Окремі питання вдосконалення комунікативних умінь педагога, їх змісту, структури й умов формування розкриті в наукових працях І.Зязюна, С.Демченко, Н.Лесняк, В.Кан-Калика, С.Танани та ін. У дослідженнях Л.Барановської, П.Дроб'язко, О.Кузнєцової, С.Макаренка, О.Павленка, С.Яценко та ін. доведено діалектичний зв'язок формування комунікативних та інших професійних умінь. Використання інформаційних технологій у досліджуваному аспекті активно розробляються І.Богдановою, С.Малишевою, В.Шулярем та ін. Значну увагу формуванню комунікативної компетентності майбутніх фахівців надавали А.Андрєєв, С.Абрамович, В.Бастрікова,

Ф.Бацевич, Є. Бачинська та ін. Виділення чинників, що впливають на формування комунікативних умінь в учнів було предметом вивчення А. Богуш, В.Воронько, Ж. Крийнової, Н. Яковлевої та ін.

Педагогічне спілкування — система соціально-психологічної взаємодії між учителем та учнем, спрямована на створення оптимальних соціально-психологічних умов для спільної діяльності.

Педагогічне спілкування є поліфункціональним явищем, яке забезпечує обмін інформацією, співпереживання, пізнання особистості, самоутвердження, продуктивну взаємодію. Обмін інформацією і ставленням співрозмовників один до одного характеризує комунікативний аспект спілкування; пізнання особистості й самоутвердження — перцептивний; організація взаємодії — інтерактивний. У педагогічному процесі воно виконує такі функції:

- 1) контактну (встановлення контакту як стану обопільної готовності до приймання і передавання повідомлення, змісту взаємозв'язку);
- 2) інформаційну (обмін повідомленнями: прийом, передавання інформації; обмін думками, задумами, рішеннями тощо);
- 3) спонукальну (стимуляція активності партнера з комунікації, спрямування його на певні дії);
- 4) координаційну (взаємне орієнтування й узгодження дій для організації спільної комунікативної діяльності);
- 5) пізнавальну (сприйняття, осмислення змісту інформації, пізнання внутрішнього стану співрозмовника; розуміння і вивчення навколишнього світу, особистості, колективу, себе);
- 6) експресивну (можливість доступно, цікаво й емоційно-виразно передавати знання, формувати уміння й навички; збудження в партнерові необхідних емоційних переживань ("обмін емоціями"));
- 7) встановлення відносин (усвідомлення власного місця в системі рольових, статусних, ділових, міжособистісних та інших комунікативних зв'язків);
- 8) організація впливу (зміна стану, поведінки, рівня комунікативних знань, умінь, досвіду, ціннісно-мотиваційної сфери співрозмовника тощо);
- 9) управлінську (керування своєю поведінкою, вплив на інших людей).

Педагогічне спілкування допомагає вчителю організувати взаємодію на уроці й поза ним як цілісний процес. Не обмежуючись лише інформаційною функцією, воно створює умови для обміну ставленнями, переживаннями, допомагає самоутвердженню школяра в колективі, забезпечує співробітництво і співтворчість у класі. За статусом педагог і учні діють з різних позицій: учитель організовує взаємодію, учень, сприймаючи його дії, залучається до неї. Для того щоб учень став активним співучасником педагогічного процесу, необхідно забезпечити суб'єкт-суб'єктний характер педагогічних стосунків, який полягає в рівності психологічних позицій, взаємній гуманістичній спрямованості, активності педагога та учнів, взаємопроникненні їх у світ почуттів і переживань, готовності до прийняття аргументів співрозмовника, взаємодії з ним.

Головними ознаками педагогічного спілкування на суб'єкт-суб'єктному рівні є особистісна орієнтація співрозмовників (здатність бачити й розуміти співрозмовника), рівність психологічних позицій співрозмовників (недопустиме домінування педагога в спілкуванні, він повинен визнавати право учня на власну думку, позицію), проникнення у світ почуттів і переживань, готовність прийняти погляди співрозмовника (спілкування за законами взаємної довіри, коли партнери вслухаються, поділяють почуття одне одного, співпереживають), нестандартні прийоми спілкування (відхід від суто рольової позиції вчителя).

Компонентами професійно-педагогічної комунікативності вчителя є: стійка потреба в систематичній різноманітній комунікації з дітьми в найрізноманітніших сферах; взаємодія загальнолюдських і професійних елементів комунікативності; емоційне задоволення на всіх етапах процесу комунікації; наявність здібностей до здійснення комунікації; прагнення до набуття комунікативних навичок і вмінь.

Комунікативність учителя формується під впливом багатьох чинників, серед яких переважають професійно-особистісні (сукупність професійних і особистісних якостей, яка утворюється внаслідок трансформації професійно важливих знань, вимог і вмінь в особистісно значущі для вчителя та виявляється у більш ефективній педагогічній діяльності, посиленні впливу на особистість учня).

До універсальних якостей особистості вчителя належать:

- 1) рівень ціннісного ставлення до професійно-педагогічної комунікації, який характеризується відображенням у свідомості особистості позитивної значущості комунікативних знань, уявлень, переконань, емоцій, ціннісних орієнтацій, дій людини, що забезпечується осмисленням здобутого в комунікативній діяльності особистісного досвіду;
- 2) комунікативна спрямованість, яка визначає комунікативну діяльність, перспективу цілеспрямованого розвитку комунікативної діяльності;
- 3) психологічна підготовленість, яка передбачає наявність у вчителя певних властивостей, що сприяють ефективному вивченню і впливу на внутрішній світ учнів, оптимальному управлінню учнівськими колективами;
- 4) доброзичливість, інтерес до роботи з дітьми, без чого неможливі успіхи у навчально-виховній роботі вчителя, його задоволення від роботи;
- 5) толерантність (лат. *tolerans* — терплячий), тобто терпимість до інших, розуміння, що всі люди індивідуальні і неповторні, що кожен має право на власну точку зору; визнання значущості особистості учня;
- 6) емпатійність (лат. *empathia* — співпереживання) — вміння бачити свою спорідненість з учнем, тактовно виразити себе і своє ставлення до нього, здатність порозумітися з ним. Основним механізмом емпатії є усвідомлена чи неусвідомлена ідентифікація з іншим;
- 7) рефлексивність (лат. *reflexio* — відображення), яка передбачає активне й відсторонене спостереження за своєю діяльністю, готовність до її перегляду, до різноманітних реакцій у взаємодії з дітьми. Важливим при цьому є вміння звільнятися від учительських амбіцій, бачити вихованця, прислухатися й придивлятися до нього, сприймати й аналізувати отриману від нього вербальну й невербальну інформацію. Завдяки цьому вчитель має змогу вчитися й у своїх учнів, на що здатні тільки сильні особистості;
- 8) прозорість, тобто ясність, для вихованців задумів і дій учителя, сприйняття його ними як "безпечної" людини. Виявляється вона у відмові від "дистанції" з учнями, довірливому спілкуванні з ними, готовності до їх запитань, спільних розмірковувань, що сприяє подоланню невизначеності у стосунках, установленню тісніших контактів;
- 9) інтелектуальність, яка передбачає високий розумовий розвиток особистості, вміння адекватно оцінити ситуацію, логічно мислити, знаходити вирішення будь-якої проблеми, уникати грубощів, зневажливого ставлення до співрозмовника; раціональний вибір комунікативних засобів впливу; уміння говорити, готовність слухати і чути тощо;

10) конгруентність (лат. *congruentia* — відповідність, узгодження) — знання світу і почуттів дитини, сприйняття себе в ролі “учня”, тобто особистості, яка розвивається, має право на помилку; діяльність “тут і тепер”, сприйняття усього спонтанного в комунікативній ситуації;

11) товариськість: інтерес до людей; здатність розуміти почуття учнів, їхню позицію у взаємодії з іншими людьми; комунікабельність і контактність; потреба у контактах, легкість вступу в контакт, емоційно-позитивний тон спілкування; схильність до дружньої поведінки у комунікативних ситуаціях, встановлення приязних стосунків; уміння не розгублюватися, прагнути до ініціативи у спілкуванні, не залишатися в тіні, брати на себе роль лідера у групі. Суттєвими при цьому є уміння слухати, влучно висловлюватися, підтримувати розмову і змінити тему, познайомитися, знайти правильну форму звертання;

12) колективізм, що допомагає вчителю краще сприймати, розуміти і вивчати колектив учнів, формувати колективізм у кожного учня, згуртовувати учнівські колективи й спрямовувати їх енергію на розв'язання навчально-виховних завдань, коригувати внутріколективні, міжколективні й міжособистісні відносини, конфлікти;

13) контактність — здатність вступати у психологічний контакт, формувати довірливі відносини у зоні взаємодії, володіння навичками й уміннями спілкування і саморегуляції;

14) сугестивність (лат. *suggestio* — навіюю) — здатність педагога впливати на емоційну сферу дитини. Для цього він повинен створити доброзичливу для самопочуття й настрою дітей емоційну атмосферу, позитивно впливати на дитину природністю своєї поведінки.

Суттєвими є і такі важливі особистісні якості вчителя, як активність (участь у громадській, педагогічній, комунікативній діяльності), дисциплінованість (здатність керувати своєю поведінкою і діяльністю відповідно до суспільних вимог), організованість (активна навчальна і комунікативна діяльність, цілеспрямований, планомірний педагогічний вплив на учнів) тощо.

Спеціальні якості вчителя характеризують внутрішню структуру його комунікативності. Серед них виокремлюють пізнавальні (дають змогу особистості сприймати, розуміти і вивчати навколишній світ, реалізовувати інтерес до пізнання, прагнення розвивати пізнавальний дар до співчуття, ідентифікації з іншими людьми), експресивні (надають виразності особистості, завдяки чому вона стає зрозумілою іншим людям, допомагають утримувати увагу до себе, забезпечують емоційну виразність), управлінські (забезпечують вплив на інших людей, самоконтроль тощо).

Сформованість зазначених якостей забезпечує ефективність професійно-педагогічної діяльності.

Комунікативна компетентність передбачає широке коло вмінь, серед яких виділяють прості та складні комунікативні вміння. До простих вмінь відносять:

- 1) уміння вербального і невербального спілкування, тобто, вмінь, говорити, слухати, використовувати жести, міміку, пантоміміку, погляд, інші невербальні засоби;
- 2) уміння розподіляти свою увагу;
- 3) уміння соціальної перцепції (сприймати та розуміти внутрішній стан партнера за зовнішніми ознаками);
- 4) уміння здійснювати прогнозування реакції партнера по спілкуванню;
- 5) уміння “подавати себе” у спілкуванні з даною аудиторією;
- 6) уміння керувати своєю поведінкою в спілкуванні.

Складні комунікативні вміння розподіляють на:

- уміння встановити діловий та емоційний контакт з партнерами;
- уміння організувати пристосування у спілкуванні;
- уміння здійснювати “комунікативну атаку”;
- уміння втримати і перехопити ініціативу в спілкуванні;
- уміння спрямовувати процес спілкування на розв'язання педагогічних завдань.

Таким чином, про сформованість у педагога комунікативних вмінь може говорити рівень його комунікативної компетентності: вихідний; середній; високий; майстерність (творчість).

Спілкування педагога з учнями є специфічним, адже за статусом вони виступають з різних позицій: учитель організовує взаємодію, учень сприймає її і включається в неї. Треба допомогти учневі стати активним співучасником педагогічного процесу, забезпечити умови для реалізації його потенційних можливостей, тобто суб'єкт-суб'єктний характер педагогічних стосунків.

Отже, суб'єкт-суб'єктний характер педагогічного спілкування – принцип його ефективної організації, що полягає у рівності психологічних позицій, взаємній гуманістичній установці, активності педагога та учнів, взаємопроникненні їх у світ почуттів і переживань, готовності прийняти співрозмовника, взаємодіяти з ним [2, с. 78-79]. Особистісно орієнтоване спілкування вчителя передбачає виконання нормативне заданих функцій з виявом особистого ставлення, своїх почуттів. Головна мета впливу – розвиток учнів. Особистісно орієнтоване спілкування – складна психологічна взаємодія. Як видно з його визначення, вчитель, який організує стосунки з учнями таким чином, спрямований не стільки на виконання нових завдань, скільки на розвиток учнів за допомогою певних дій, форм роботи.

Список використаних джерел

1. Бех І. Гуманістична педагогіка як нова інноваційна парадигма / І.Д. Бех // Науковий вісник Миколаївського державного педагогічного університету: Педагогічні науки [36. Наук. Праць]. – Вип. IV. – Миколаїв: МДПУ, 2001. – 294 с.
2. Бірюк Л. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і технології (на матеріалі методики викладання російської мови): [монографія] / Л.Бірюк. – К.: Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2009. – 317 с.
3. Волкова Н. Професійно-педагогічна комунікація: [навч. посіб.] / Н. Волкова. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 256 с.

З М І С Т

Колупасєва Тетяна Євстафіївна ПЕРЕДМОВА	3
--	----------

СЕКЦІЯ 1

ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Бісовецька Людмила Андріївна ВИВЧЕННЯ МОРФЕМІКИ І СЛОВОТВОРУ В УМОВАХ НОВОЇ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	4
Бричок Світлана Борисівна РОЗВИТОК МИСЛЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО	6
Галушко Марія Олександрівна ПРОБЛЕМА ХРИСТИЯНСЬКИХ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.	8
Гисюк Наталія Володимирівна, Кривко Валентина Григорівна ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ	10
Гончарук Оксана Вікторівна КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ	12
Гудовсек Оксана Анатоліївна ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	13
Добринська Вікторія Вікторівна РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ	15
Зінчук Катерина Степанівна ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БІОГРАФІЇ ПИСЬМЕННИКА ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ІНТЕРЕСУ ДО ЙОГО ТВОРІВ У КОНТЕКСТІ УРОКУ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	16
Іванова Лідія Іванівна КОМУНІКАТИВНО ЗОРІЄНТОВАНІ ПІДХОДИ У ПРОВЕДЕННІ СУЧАСНОГО УРОКУ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	18
Кадепська Галина Михайлівна ІСТОРІЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	20
Кіях Марія Миколаївна ОБРАЗ УЧИТЕЛЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДАХ Я.Ф.ЧЕПІГИ	21
Маліновська Наталія Петрівна ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У РОБОТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ	23
Махник Оксана Дмитрівна, Галатюк Валентина Михайлівна СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ	25
Міщєня Оксана Миколаївна ГРОМАДЯНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В СИСТЕМІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ	26
Могилевська Світлана Русланівна ОСВІТА ЯК ГОЛОВНИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТОЛЕРАНТНОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ	28
Невелічук Лариса Петрівна ВИНИКНЕННЯ ПЕДАГОГІКИ ЯК НАУКИ	30
Омельчук Володимир Васильович РОЛЬ БІБЛІЇ У ВИХОВАННІ МОРАЛЬНО-ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	32
Панасюк Юлія Ігорівна ПРОЦЕС АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ ЯК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	33
Суржук Тетяна Борисівна ФОНЕТИЧНИЙ СЛУХ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ	35
Ткачук Ольга Сергіївна ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИКО-ОРФОГРАФІЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА ФОНЕТИЧНІЙ ОСНОВІ	38
Усач Лариса Володимирівна БАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ КЛАСИКАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ	39

Федорчук Ірина Володимирівна ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРЕВАГИ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ, ЩО НАВЧАЄ ДІТЕЙ ЗА ПРОГРАМОЮ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»	42
Целковська Любов Костянтинівна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	43
Шульгун Марина Віталіївна ЕТИЧНІ ВИМІРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ	45

СЕКЦІЯ 2

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Боровець Олена Віталіївна ФОРМУВАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	48
Бричок Борис Павлович ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	50
Веремчук Алла Петрівна ПРОБЛЕМА АКТИВІЗАЦІЇ НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	51
Гетманчук Надія Олексіївна МОДЕРНІЗАЦІЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	53
Захарчук Зоя Олександрівна КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ: ГЕНЕЗИС МОВИ ТА МОВЛЕННЯ	55
Іскра Лілія Віталіївна САМООСВІТА СТУДЕНТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	58
Кішканьова Наталія Олександрівна ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	60
Кобець Надія Олександрівна КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ПРОВІДНИЙ ПРИНЦИП ПОБУДОВИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	62
Колупасєва Тетяна Євстафіївна РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ – ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ У РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТІВ	64
Красовська Ольга Олександрівна, Мекіса Марія Анатоліївна ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	68
Красовська Ольга Олександрівна, Стрілецька Марія Андріївна КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	70
Лисюк Тетяна Миколаївна ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	72
Лук'яник Людмила Василівна ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ БЛИЗЬКОСПОРІДНЕНОГО БІЛІНГВІЗМУ	74
Мельничук Лілія Борисівна МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ ДО КЛАСНОГО КЕРІВНИЦТВА	76
Міськова Наталія Миколаївна ОСОБЛИВОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ДО УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	78
Романенко Олександра Олександрівна МУЗИКА ЯК ЗАСІБ ВИРАЗНОСТІ КІНЕМАТОГРАФА	79
Сарнавська Оксана В'ячеславівна, Яковичина Тетяна В'ячеславівна СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ УЧИТЕЛІВ	80
Соколюк Олена В'ячеславівна ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	83

Третяк Оксана Миколаївна	ДО ПИТАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЗАСАДАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ	84
Царук Юлія Михайлівна	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	86
Шевчук Ірина Володимирівна	РОЛЬ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	88
Шевчук Тамара Борисівна	ВИКОРИСТАННЯ ТЕКСТУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МОВНО-МОВЛЕННСЬКОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	90
Шурин Олена Іванівна	ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	92

СЕКЦІЯ 3

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Білоус Тетяна Миколаївна	РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННСЬКИХ УМІНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ПРИКМЕТНИК» У 3 КЛАСІ	94
Гаврилович Мирослава Олегівна	СТВОРЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ АВТОРСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	95
Гарачай Юлія Романівна	РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЛІТЕРАТУРНОЇ ГРИ В СТРУКТУРІ УРОКУ ЧИТАННЯ	97
Головачик Ірина Володимирівна	ВИХОВНА ГОДИНА. ТЕМА: "ПРИРОДА – НАШ ДРУГ"	99
Головко Валентина Анатоліївна	СУТНІСТЬ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	100
Грицюта Олена Анатоліївна, Квятковська Леся Федорівна	КОНСПЕКТ УРОКУ ПИСЬМА У 1 КЛАСІ. ТЕМА: ПРАВИЙ ПІВОВАЛ.	102
Джурік Світлана Миколаївна	АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У 1-4 КЛАСАХ	104
Дзядух Тетяна Богданівна	РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	105
Дробуш Тетяна Яківна	МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ. ПРО СВЯТА НА УРОКАХ «Я У СВІТІ»	107
Дьоміна Тетяна Ігорівна	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	109
Іванюк Лариса Василівна, Мусійчук Олена Олександрівна	ГРА-ПОДОРОЖ МІСЦЯМИ «СЕМИ ЧУДЕС РІВНЕНЩИНИ»	112
Карпінська Валентина Володимирівна	АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ	114
Козицька Оксана Анатоліївна	РОБОТА НАД МЕТАФОРИЧНІСТЮ ТА ФРАЗЕОЛОГІЄЮ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	116
Корзюк Марія Вікторівна	РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ 1-4 КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	122
Кравчук Юлія Ігорівна	ВИКОРИСТАННЯ НАРОДОЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	123
Кривко Валентина Григорівна, Мартинюк Людмила Іванівна	КОНСПЕКТ УРОКУ ЧИТАННЯ У 1 КЛАСІ. ТЕМА: АЗБУКИ ВЧИТЬСЯ ЗАВЖДИ ПРИГОДИТЬСЯ. РОБОТА З ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК СКЛАДОВОГО ЧИТАННЯ. КАЗКА ПРО АЛФАВІТ.	124
Літковець Олена Дмитрівна	МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СЮЖЕТНИХ РОЗПОВІДЕЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	126

Маркопольська Іванна Володимирівна КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД У КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ НА ПОДОЛАННЯ МОВЛЕННСВИХ НЕДОЛІКІВ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	128
Мартиненко Світлана Вікторівна КОНСПЕКТ УРОКУ З ЧИТАННЯ 4 КЛАС. ТЕМА: О. ОЛЕСЬ «ЯРОСЛАВ МУДРИЙ», І. КРИП'ЯКЕВИЧ «КНИГА ЗА КНЯЖИХ ЧАСІВ»	130
Мельник Марія Володимирівна ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	132
Мосейчук Вікторія Анатоліївна УРОК З «НАВЧАННЯ ГРАМОТИ (ЧИТАННЯ)». 1 КЛАС. ТЕМА. «ЛІТО КРАСНЕЄ МИНУЛО...». ДИТЯЧІ СПОГАДИ ПРО ВІДПОЧИНОК УЛІТКУ. ПРАКТИЧНЕ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ СЛОВОМ, РЕЧЕННЯМ. СПОСІБ УМОВНОГО ПОЗНАЧЕННЯ РЕЧЕНЬ.	133
Мосійчук Галина Анатоліївна ВИХОВНИЙ ЗАХІД. ТЕМА: «СВЯТО КНИГИ»	136
Назарчук Галина Анатоліївна ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	140
Найда Руслана Григорівна ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИХ УЯВЛЕНЬ ТА ПОНЯТЬ В КУРСІ «Я У СВІТІ»	142
Пастернак Ірина Дмитрівна СТИЛІСТИЧНА ВПРАВНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ – НЕОБХІДНА УМОВА ЇХ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ	143
Приходько Лариса Миколаївна МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	145
Прокопець Людмила Ярославівна З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	147
Пучкова Олена Василівна ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ	149
Раджабова Тетяна Миколаївна УРОК МАТЕМАТИКИ В 1 КЛАСІ. ТЕМА: СКЛАД ЧИСЛА 7. ДНІ ТИЖНЯ. ОБЧИСЛЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ.	152
Сілкова Ельвіра Орестівна, Власюк Марія Василівна ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ РОЗВ'ЯЗУВАТИ СКЛАДЕНІ ТЕКСТОВІ ЗАДАЧІ	155
Сілкова Ельвіра Орестівна, Оксенюк Надія Олексіївна ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	157
Слободинюк Ольга Олегівна СПОСОБИ ЕФЕКТИВНОГО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	159
Смик Ольга Василівна РОЗРОБКА ІНТЕГРОВАНОГО УРОКУ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ТА УКРАЇНСЬКОГО ЧИТАННЯ В 4 КЛАСІ «ЗИМОВИЙ ВЕРНІСАЖ»	160
Столярчук Віра Юрійівна ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАУРОЧНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	165
Суходол Юлія Миколаївна НАУКОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	168
Фірсова Ольга Валеріївна ЕКОЛОГІЧНА ЕСТАФЕТА «МОЄ СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ»	169
Шуневич Наталія Іванівна ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	172
Шутяк Володимир Георгійович МОДЕЛЮВАННЯ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАБОРІВ КОНСТРУКТОРІВ	174

Наукове видання

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
**"Сучасний вчитель початкових класів:
досвід та перспективи"**,
присвяченої 75-річчю
Рівненського державного гуманітарного університету

26-27 листопада 2015 року
м.Рівне

Відповідальна за випуск – Колупаєва Т.Є.

Комп'ютерна верстка – Соловей Л.М.

Формат 60x84/8 . Папір офсетний. Гарнітура Times New Romans.
Ум. друк. арк.. 21,6. Тираж 100 прим.

Видавець О.Зень
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи РВ № 26 від 6 квітня 2004 р.
пр. Кн. Романа, 9/24, м. Рівне, 33022;
тел. 0-362-24-45-09; 0-67-364-07-27;
olegzen@ukr.net

Видруковано: Кафедра педагогіки початкової освіти РДГУ
вул. Остафова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000
тел. 0-362-62-00-84